

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Åsa-Pia Järliden Bergström/bie

DATUM
2013-03-11

DIARIENUMMER
20120566

ERT DATUM
2012-12-19

ER REFERENS
Fi 2012/4726

Finansdepartementet
Avdelningen för kommuner och statligt ägande
Enheten för kommunal ekonomi
Kjell Ellström
103 33 Stockholm

Yttrande över Finansdepartementets promemoria: Förslag till ändringar i inkomstutjämnningen för kommuner och landsting

Förslaget

I promemorian föreslås något förändrade regler när det gäller inkomstutjämnningen i förhållande till förslaget i betänkandet från Utjämningskommittén.08. Syftet är att minska inkomstutjämnningens eventuella effekter på tillväxten. Departementet föreslår att kostnadsutjämnningen ändras i enlighet med Utjämningskommittén.08:s förslag.

I promemorian föreslås att för de kommuner och landsting som betalar inkomstutjämningsavgift, dvs. som har en skattekraft över 115 procent av medelskattekraften, föreslås att den länsvisa skattesatsen ska beräknas utifrån 60 procent (i stället för 85 procent) av medelskattesatsen 2003. Detta ska gälla upp till del av medelskattekraften som är högst 125 procent av den uppräknade medelskattekraften multiplicerad med antalet innevånare.

Departementet föreslår vidare att ett särskilt bidrag införs inom ramen för strukturbidraget för att kompensera de kommuner och landsting som får lägre intäkter till följd av sänkningen av inkomstutjämningsavgiften. Förslaget beräknas kosta cirka 1 miljard kronor.

Syftet med förslagen är att minska inkomstutjämnningens eventuella effekter på tillväxten.

LOs yttrande

LO ställer sig frågande till att förändringar görs med hänvisning till eventuella tillväxteffekter i utjämnningssystemet. LO vill i det sammanhanget påpeka att en enig kommitté lagt fram ett betänkande (Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämnningen, SOU 2011:39)

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

där en av slutsatserna är att inkomstutjämningsystemet är väl avvägd och inte har några hämmande effekter på tillväxten. I promemorian redovisas inte på vilket vis dagens system för inkomstutjämningsystemet och utredningens förslag påverkar tillväxten negativt. Inte heller redogör man för forskningsstöd för att den föreslagna förändringen skulle leda till positiva incitament för tillväxt.

LO har i sitt yttrande över kommitténs huvudbetänkande vidare visat att de nivåer som föreslagits för kompensationsgrad, avgift samt garanterad skattekraft ger en godtagbar utjämningsgrad av skattekraft samtidigt som tillväxthinder i form av s.k. Pomperipossaeffekter inte kan uppstå.

LO anser att det finns ett stort behov av att ge alla kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar som exempelvis Stockholmsområdet har. I dag kan hävdas att stora delar av Stockholmsområdet växer på övriga landets bekostnad, eftersom det är landets huvudstad och en absolut majoritet av den centrala förvaltningen är lokaliserad till Storstockholm. LO anser att behovet av att behålla en långtgående inkomst- och kostnadsutjämningsgrad bör vara styrande för de rådande principerna i utjämningsystemet.

Utformningen av det föreslagna inkomstutjämningsystemet gör att det i dag enbart är 12 kommuner¹ och ett landsting (Stockholms läns landsting) som betalar en inkomstutjämningsavgift (har en skattekraft över 115 procent av rikets medelskattekraft). Promemorian förslår en sänkning av inkomstutjämningsavgiften för de kommuner och landsting som har högst skattekraft i riket. Den föreslagna avgiftssänkningen skulle, beräknat på 2012 års skatteunderlag, innebära nästan en miljard kronor (967 miljoner kr) i lägre avgifter för dessa kommuner. Förslaget innebär att den kommun som gynnas allra mest är Danderyd som får ett tillskott på 954 kronor/invånare, totalt 30 miljoner kronor till kommunen. Stockholms läns landsting tillförs 52 kronor/invånare, totalt cirka 110 miljoner kronor. Detta innebär i sin tur en mindre omfördelning till kommuner och landsting med lägre skattekraft i motsvarande grad.

En lägre inkomstutjämningsavgift för dessa tolv kommuner och ett landsting skulle innebära att övriga kommuner och landsting påverkas negativt (eftersom regleringsposten blir lägre). För att motverka detta föreslår man i promemorian att en särskild kompensation som motsvarar intäktsminskningen ska införas. Kostnaden för staten beräknas uppgå till 1 022 miljoner kronor.

LO vill påtala att promemorian förslår, trots den särskilda kompensationen, minskar omfördelningen i inkomstutjämningsystemet till förmån för 12 kommuner och 1 landsting med hög skattekraft.

¹ Täby, Lidingö, Vaxholm, Danderyd, Sollentuna, Nacka, Stockholm, Vellinge, Lomma, Solna, Ekerö och Österåker.

Det nya förslaget till inkomstutjämnning har ingen tydlig koppling till om kommunerna bedriver en politik för att främja tillväxt eller inte. Den föreslagna modellen gynnar kommuner med mycket hög medelinkomst.

Promemorians förslag leder till lättnader för ett mycket begränsat antal kommuner. Förslaget innebär dock en förändring av marginaleffekten enbart för de 7 kommuner som har en skattekraft mellan 115 och 125 procent. För de kommuner som har en skattekraft över 125 procent² leder förslaget enbart till en lägre avgift utan förändrad marginaleffekt.

I promemorian finns inte något förslag till hur denna lättnad för de 12 rikaste kommunerna i Sverige ska finansieras. Kostnaden för staten innebär dock att detta måste tas ut i form av skattehöjningar på något annat område eller i form av utgiftsminskningar i motsvarande storleksordning.

Syftet med förslagen i promemorian är ”att minska inkomstutjämnings *eventuella* effekter på tillväxten”. LO anser att några sådana effekter inte påvisats och ställer sig inte bakom en minskning av omfördelningen i inkomstutjämnningen. LO avstyrker därför promemorians förslag.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Karl-Petter Thorvaldsson

Åsa-Pia Järliden Bergström

² Täby, Lidingö, Nacka, Danderyd och Sollentuna.